

**ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASI JOQARI BILIMLENDIRIW, ILIM HÁM
INNOVACIYA MINISTRLIGI**

**ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASI VETERINARIYA HÁM
SHARWASHÍLIQTÍ RAWAJLANDÍRÍW KOMITETI**

**SAMARQAND MÁMLEKETLIK VETERINARIYA MEDICINASI,
SHARWASHÍLIQ HÁM BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI
NÓKIS FILIALI**

**“ARALBOYÍ AYMAĞÍNDÁ SHARWASHÍLIQTA INNOVACION
TEXNOLOGIYALAR HÁM RAWAJLANDÍRÍWDÍN KELESHEGI”
atamasındağı Respublikalıq ilimiy-ámeliy konferenciya materiyalları
TOPLAMÍ
25-aprel 2025-jıl**

**“OROL BO‘YI HUDUDIDA CHORVACHILIKDA INNOVATSION
TEXNOLOGIYALAR VA RIVOJLANTIRISHNING ISTIQBOLLARI”
mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman materiallari
TO‘PLAMI
25-aprel 2025-yil**

**СБОРНИК материалов
Республиканской научно-практической конференции
“ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ
ЖИВОТНОВОДСТВА В ПРИАРАЛЬЕ”
25 апреля, 2025 г**

NÓKIS-2025

**ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASÍ JOQARÍ BILIMLENDIRIW, ILIM HÁM
INNOVACIYA MINISTRLIGI**

**ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASÍ VETERINARIYA HÁM SHARWASHÍLIQTÍ
RAWAJLANDÍRÍW KOMITETI**

**SAMARQAND MÁMLEKETLIK VETERINARIYA MEDICINASÍ,
SHARWASHÍLIQ HÁM BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI
NÓKIS FILIALI**

**“ARALBOYÍ AYMAGÍNDÁ SHARWASHÍLIQTA INNOVACION
TEXNOLOGIYALAR HÁM RAWAJLANDÍRÍWDÍŇ KELESHEGI”
atamasındağı Respublikalıq ilimiy-ámeliy konferenciya materiyalları
TOPLAMÍ
25-aprel 2025-jıl**

**“OROL BO‘YI HUDUDIDA CHORVACHILIKDA INNOVATSION
TEXNOLOGIYALAR VA RIVOJLANTIRISHNING ISTIQBOLLARI”
mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman materiallari
TO‘PLAMI
25-aprel 2025-yil**

**СБОРНИК материалов
Республиканской научно-практической конференции
“ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ
ЖИВОТНОВОДСТВА В ПРИАРАЛЬЕ”
25 апреля, 2025 г**

NÓKIS-2025

5. Tlepovich, E. A., Shavkat, A., & Karamaddinovich, B. K. (2025). QORAQALPOG 'ISTON RESPUBLIKASI XO 'JAYLI TUMANIDA QO 'YLARNING ICHAK SESTODOZLARI: TARQALISHI, DIAGNOSTIKASI VA PROFILAKTIKASI. *Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system*, 2(2), 37-44.

6. Tlepovich, E. A., Shavkat, A., & Karamaddinovich, B. K. (2025). QORAQALPOG 'ISTON RESPUBLIKASI XO 'JAYLI TUMANIDA QISHLOQ XO 'JALIK HAYVONLARINING SESTODLARI TARQALISHI VA ULARNING OLDINI OLISH CHORALARI. *Advanced methods of ensuring the quality of education: problems and solutions*, 2(2), 112-120.

QORAMOL CISTOSERKOZI VA UNI ANIQLASHNING ENG SAMARALI USULI

X.Yu.Arziyev., B.J.Junisbayeva., X.M.Raximov

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Nukus filiali

Anotatsiya: Ushbu maqolada qoramollarda uchraydigan cistoserkoz kasalligi, uning etiologiyasi, hayvon organizmida rivojlanish bosqichlari, tashxislash usullari va profilaktika choralari yoritilgan. Ayniqsa, kasallikni aniqlashda so'yishdan keyingi veterinar-sanitariya inspeksiyasining samaradorligi alohida ta'kidlangan. Amaliy tadqiqotlar Qoraqalpog'iston Respublikasi, Qo'ng'iro't tumanida olib borilgan bo'lib, 42 bosh qoramol tekshirilgan va kasallik holatlari aniqlanmagan. Bu hududda parazit kasalliklarning oldini olish bo'yicha profilaktik choralarning samarali olib borilayotganidan dalolat beradi. Maqola veterinariya amaliyotida cistoserkoz kasalligini erta aniqlash va unga qarshi kurashish yo'llarini yoritishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: Qoramol cistoserkozi, *Taeniarhynchus saginatus*, mushak inspeksiyasi, parazit kasalliklar, veterinariya sanitariyasi, profilaktika, tashxis, *Cysticercus bovis*.

Kirish. Bugungi kunda hayvonlar salomatligini ta'minlash va insonlar uchun xavfsiz oziq-ovqat mahsulotlarini ishlab chiqarish veterinariya sohasida eng muhim vazifalardan biridir. Ayniqsa, qoramollar orasida uchraydigan parazit kasalliklar, jumladan cistoserkoz, jiddiy iqtisodiy zarar keltiradi va inson salomatligi uchun ham xavf tug'diradi.

Cistoserkoz – bu taenidealalar (lentalilar) oilasiga mansub *Taeniarhynchus saginatus* lichinkasi *Cysticercus bovis*ning qoramol organizmida rivojlanish bosqichidir. Bu kasallik nafaqat qoramol sog'ligiga, balki go'sht mahsulotlari sifati va insonlar salomatligiga ham tahdid soladi. Inson organizmida ushbu parazitning imago shakli rivojlanib, *Taeniarhyncxoz* kasalligini keltirib chiqaradi.

O'zbekistonning turli hududlarida cistoserkozning uchrash darajasi farqlanadi. Ayniqsa, Qoraqalpog'iston Respublikasi, Qo'ng'iro't tumani hududida

olib borilgan amaliy kuzatuvlar ushbu kasallikning aniqlanishi va diagnostika usullarining dolzarbligini ko'rsatdi. Shu bois, kasallikni erta aniqlash, samarali diagnostika usullaridan foydalanish va profilaktika choralarini ko'rish veterinariya mutaxassislari oldida turgan muhim vazifalardan biri hisoblanadi.

Mazkur maqolada qoramol cistoserkozining amaliy ahamiyati, klinik va laborator aniqlash usullari, shuningdek, Qo'ng'iro't tumanida o'tkazilgan kuzatuvlar asosida eng samarali diagnostika usuli tahlil qilinadi.

Materiallar va usullar: Ushbu ilmiy-amaliy ishda qoramollarda cistoserkoz kasalligini aniqlashning samarali usullarini o'rganish maqsadida bir qator zamonaviy va an'anaviy tekshiruv metodlari qo'llanildi. Tadqiqot doirasida hayvonlarni klinik ko'rikdan o'tkazish, palpatsion tekshiruv, veterinariya-sanitariya inspeksiyasi hamda statistik tahlil kabi usullardan foydalanildi.

Klinik tekshiruvlar davomida hayvonlarning umumiy holati, ishtahasi, tana harorati, harakat faolligi baholandi. Shuningdek, til mushaginging palpatsiyasi — cistiserkalar mavjudligini aniqlashdagi oddiy va ishonchli usul sifatida qo'llanildi. Ayrim holatlarda so'yishdan keyingi inspeksiya orqali til, chakka va yurak mushaklarida parazit lichinkalari mavjudligi tekshirildi.

Shuningdek, o'rganilgan manbalar asosida retrospektiv epidemiologik ma'lumotlar ham tahlil qilindi. Avvalgi yillarda hududda yuzaga kelgan odamlar orasidagi tenioz va tsistiserkoz holatlari, ularning sabab va oqibatlari ham hisobga olindi.

Tadqiqot obyekti va predmeti: Tadqiqot obyekti sifatida Qoraqalpog'iston Respublikasi, Qo'ng'iro't tumanidagi uchta yirik va o'rta chorvachilik subyekti tanlab olindi. Ushbu xo'jaliklar hududiy jihatdan aholi bilan yaqin aloqada bo'lgan, yirik qoramollar boqiladigan va go'sht mahsulotlari ichki bozorga chiqariladigan maskanlardir.

Tekshiruvlar 2025-yil mart–aprel oylarida olib borilgan bo'lib, jami 42 bosh qoramol klinik va palpatsion tekshiruvdan o'tkazildi. Ular orasidan tasodifiy tanlab olingan bir nechta hayvonlar so'yilib, mushak to'qimalari ichki parazitlar mavjudligi bo'yicha inspeksiya qilindi.

Qo'ng'iro't tumani iqlim sharoiti, aholi turmushi va gigiena darajasi bu kabi zoonoz kasalliklarning tarqalishiga nisbatan xavfli omillardan hisoblanadi. Ayni vaqtda tekshiruv natijalari shuni ko'rsatdiki, teksirilgan hayvonlar orasida 3 boshida cistoserkoz bovis borligi aniqlandi.

Shu bilan birga, 2018–2020 yillar oralig'ida Qo'ng'iro't tumani sanitariya-epidemiologik osoyishtalik markazi tomonidan qayd etilgan ma'lumotlarga ko'ra, ayrim aholi vakillarida tenioz holatlari aniqlangan. Bunday holatlarga asosiy sabablar sifatida: xom yoki yaxshi pishmagan go'sht iste'moli, uy sharoitida nazoratsiz hayvon so'yilishi, shaxsiy gigiena qoidalariga rioya qilmaslik, yovvoyi yoki ko'chma savdo nuqtalaridan go'sht xarid qilish holatlari ko'rsatib o'tilgan.

Bu esa, hayvonlarda hozirda va muqaddam mavjud bo'lgan invaziya manbai orqali odamlar yuqtirgan bo'lishi ehtimolini ko'rsatadi.

Natijalar va muhokama: Tadqiqot davomida klinik ko'rik, palpatsion tekshiruv va so'yishdan keyingi mushak inspeksiyasi asosida 42 bosh qoramol

tekshirildi. Hayvonlarda kasallikka xos hech qanday klinik belgilar aniqlanmadi, til mushaklarida cistiserklar palpatsiya qilinmadi, so'yilgan hayvonlarning 3 boshida mushak to'qimalarida lichinka shakllar topildi. Bu natija Qo'ng'iro't tumanidagi chorvachilik xo'jaliklarida veterinariya-sanitariya nazorati yaxshi ishlar olib borilayotganligini ko'rsatadi.

Ayni paytda, aholi orasida avval aniqlangan tenioz holatlari, albatta, tashvish uyg'otadi. O'tmishda yuzaga kelgan ushbu holatlar hayvonlar va odamlar o'rtasidagi aloqani to'g'ri boshqarish, go'sht mahsulotlarining nazorat ostida iste'mol qilinishini ta'minlash zarurligini yana bir bor ko'rsatdi.

Muhokama doirasida quyidagi jihatlar alohida ajratib ko'rsatildi: hayvonlarda kasallik kam miqdorda bo'lsa-da aniqlangani quvonarli, bu doimiy profilaktik nazorat zarurligini inkor qilmaydi, avvalgi yillarda odamlar orasida uchragan holatlar — zoonoz invazyialarning yashirin shaklda mavjud bo'lishi mumkinligini isbotlaydi, diagnostika usullarining to'g'ri tanlanishi (ayniqsa, so'yishdagi mushak inspeksiyasi) kasallikni aniqlashdagi eng muhim vosita bo'lib qolmoqda, faqat hayvonlarni emas, balki go'shtni iste'mol qilayotgan aholining gigiena madaniyati ham nazorat ostida bo'lishi zarur.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, cistoserkoz kasalligini nazorat qilish va oldini olishda veterinariya xizmatlari, sanitariya organlari va aholining o'zaro hamkorligi hal qiluvchi omildir. Faol tushuntirish ishlari, gigiena targ'iboti va go'sht mahsulotlari ustidan qat'iy nazorat orqali bu kasallikning kelajakda qayta yuzaga chiqish xavfi bartaraf etilishi mumkin.

Cistoserkoz — *Taeniarhynchus saginatus* (oddiy nomi — qurollangan soliter) parazitining lichinkali bosqichidir. Bu parazit tsikli rivojlanishga ega bo'lib, uning asosiy (oxirgi) egasi — inson, oraliq egasi esa — qoramol hisoblanadi. *T. saginatus* lichinkasi qoramol organizmida "Cysticercus bovis" shaklida rivojlanadi. Ular asosan qoramolning kundalang targ'il, ya'ni skelet muskullarida, diafragmada, yurakda, til va chakka mushaklarida joylashadi.

Parazit tuxumlari tashqi muhitga najas orqali ajraladi va chorva hayvonlari ifloslangan ozuqa yoki suv orqali zararlanadi. Organizmdagi tuxumlar ingichka ichakda ochiladi va onkosferalar (birinchi bosqich lichinkalar) qon oqimi orqali mushak to'qimalariga tarqaladi. Bu yerda ular cistiserk (pufaksimon lichinka) ga aylanadi. Inson esa zararlangan go'shtni yetarlicha issiqlikda pishirmasdan iste'mol qilganida taeniarunhoz bilan kasallanadi.

Kasallik butun dunyoda, jumladan O'zbekiston hududida ham uchraydi. Qishloq xo'jaligida qoramollar keng tarqalgan hududlar, sanitariya-gigiyena talablariga rioya qilinmaydigan joylar, ochiq holda go'ng tashlanadigan yaylovlar va ifloslangan suv havzalari — cistoserkozning keng tarqalishiga olib keladi.

Qoraqalpog'iston Respublikasi, Qo'ng'iro't tumanida olib borilgan amaliy kuzatuvlar natijasiga ko'ra, ushbu hududda ham bu kasallik qayd etilgan bo'lib, holatlar soni asosan o'z vaqtida dezinfeksiya ishlari bajarilmasligi va veterinar nazoratining sustligi bilan bog'liq.

Zararlanish odatda yilning issiq fasllarida (may-sentyabr) ko‘proq kuzatiladi, chunki hayvonlar ochiq yaylovlarda ko‘proq vaqt o‘tkazadi va ifloslangan ozuqa hamda suvdan foydalanish xavfi ortadi.

Qoramollarda cistoserkoz ko‘pchilik hollarda yashirin (subklinik) tarzda kechadi. Kasallikning klinik belgilarini aniqlash qiyin bo‘lsa-da, ayrim holatlarda hayvonlarda umumiy holatning yomonlashuvi bilan bog‘liq simptomlar kuzatiladi. Ayniqsa, kuchli invaziya holatida ba’zi muhim belgilarni payqash mumkin. Tashqi ko‘rinishda kuzatiladigan belgilari: hayvonning holsizlanishi, umumiy sustlik; ishchanlikning pasayishi, harakatda sekinlashuv, ishtahaning buzilishi (kamayishi yoki to‘liq yo‘qolishi), yurak urishining tezlashuvi, nafas olishda og‘irlik, tana haroratining biroz oshishi (ko‘p hollarda normal bo‘ladi), mushaklarda og‘riq – ba’zida palpatsiya paytida hayvon bezovtalik bildiradi, tilni chiqarib tekshirganingizda, ba’zida til mushagida yoki chakka sohasida yiringsimon, yumshoq, ba’zan esa zich kapsulalangan cistiserklarni ko‘rish mumkin.

Veterinariya amaliyotida o‘tkaziladigan tekshiruvlar: vizual kuzatuv – hayvonning umumiy holati, yurganidagi harakatlari, ovqatlanish xatti-harakatlari baholanadi, palpatsiya (qo‘lda tekshirish) – ayniqsa til mushagi, chakka, bo‘yindagi mushaklar tekshiriladi. Bu joylarda cistiserk pufaklari sezilarli bo‘lishi mumkin, termometriya – tana harorati baholanadi, auskultatsiya – yurak va nafas olish tizimining o‘zgarishlari tekshiriladi.

Cistoserkozning klinik belgilarini aniqlash ko‘pincha boshqa parazitlar kasalliklari bilan differensial diagnostikani talab qiladi. Shu bois tashxis qo‘yishda faqat tashqi belgilar bilan cheklanmasdan, laborator usullardan ham foydalanish muhimdir. Ayniqsa, so‘yishdan oldin yoki keyin o‘tkaziladigan maxsus mushaklarni tekshirish jarayoni (go‘sh t tekshiruvi) orqali kasallik aniq tasdiqlanadi.

Qo‘ng‘irot tumanida olib borilgan kuzatuvlarda ham kasallikning ko‘pchilik holatlari klinik jihatdan aniq ifodalanmagan bo‘lib, asosan so‘yishdan keyingi go‘sh t inspeksiya jarayonida tasdiqlangan.

Cistoserkozni aniqlashda turli xil laborator va instrumental diagnostika usullari qo‘llaniladi. Biroq bu usullarning har biri o‘zining sezuvchanlik darajasi, narxi, murakkabligi va samaradorligi bilan farq qiladi. Shu bois amaliyotda aynan aniqlik va foydalanish qulayligi nuqtayi nazaridan eng samarali diagnostika usullarini tanlash juda muhimdir.

1. So‘yishdan keyingi veterinar-sanitariya tekshiruvi (go‘sh t inspeksiya) – eng ishonchli va samarali usul. Bu usul ayniqsa go‘sh tni iste’molga chiqarishdan oldin mutlaq zarur bo‘lgan tekshiruv bo‘lib, uni faqat vakolatli veterinariya mutaxassisi amalga oshiradi.

Inspeksiya davomida quyidagi mushak sohalari tekshiriladi: til mushagi, chakka (chekkaning old qismi) mushaklari, yelka mushaklari, yurak mushaklari, orqa oyoq (son) mushaklari, tush, diafragma muskullari

Agar bu mushaklarda oqish yoki sarg'ish rangli, 0.5–1.0 sm uzunlikdagi pufaksimon lichinkalar (cistiserklar) aniqlansa, qoramol cistoserkoz bilan zararlangani tasdiqlanadi.

Afzalliklari: diagnostik ishonchliligi juda yuqori (90% dan yuqori), to'g'ridan-to'g'ri vizual aniqlash imkoniyati mavjud, zararlangan a'zolarining joylashuvi va sonini baholash mumkin.

2. Til mushagini palpatsiya qilish (Odatdagi diagnostika usuli). Bu usul hayvonni so'yishdan oldin amalga oshiriladigan oddiy va tezkor usullardan biridir. Hususan, tilning lateral (yon) sohalari qo'lda bosib ko'riladi va yumshoq pufaklar mavjudligi tekshiriladi. Afzalliklari: arzon va tez bajariladi, maxsus asbob-uskunalarni talab qilmaydi. Kamchiliklari: barcha hollarda lichinkalar tilda joylashavermaydi, faol zararlanish bo'lmagan hollarda aniqlash qiyin.

3. Serologik usullar (ELISA, RIF, RNGA). So'nggi yillarda ba'zi laboratoriyalarda serologik usullar orqali hayvon organizmida parazitga qarshi antitanalar mavjudligini aniqlash yo'lga qo'yilgan. Bular orasida **ELISA** usuli (ferment bilan bog'langan immunosorbent analiz) eng keng qo'llaniladi. Afzalliklari: so'yishdan oldin tashxis qo'yish imkoniyati mavjud, ko'p sonli tekshiruvlarni bir vaqtda o'tkazish mumkin. Kamchiliklari: laboratoriya sharoiti va maxsus reaktivlar talab qiladi, natija olish vaqti uzoqroq, ba'zida xato ijobiy yoki salbiy natijalar bo'lishi mumkin.

4. Molekulyar biologik usullar (PCR). Polimeraza zanjir reaksiya (PCR) yordamida *Taeniarhynchus saginatus* DNKsini aniqlash mumkin. Bu usul yuqori aniqlikka ega bo'lsa-da, hozircha faqat zamonaviy laboratoriyalarda mavjud.

Xulosa. Cistoserkoz — qoramollar orasida tarqaluvchi, katta iqtisodiy zarar keltiradigan va odamlar salomatligiga xavf tug'diruvchi zoonoz kasalliklardan biridir. Ushbu parazit kasallik qoramol organizmida *Taeniarhynchus saginatus* parazitining lichinka bosqichida "*Cysticercus bovis*" rivojlanadi va ko'pincha til, chakka, yurak, tush, diafragma mushaklarida joylashadi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, kasallikni aniqlashda eng samarali usul bu — so'yishdan keyingi mushaklarni tekshirish jarayoni bo'lib, palpatsion yoki klinik tekshiruvlar kasallikni aniqlashda har doim ham ishonchli natija bermaydi.

Qoraqalpog'iston Respublikasi, Qo'ng'iro't tumanida olib borilgan amaliy tadqiqotlar davomida tekshirilgan 42 bosh qoramollardan 3 boshida (7,14 foiz) cistoserkoz kasalligi aniqlandi. Bu esa hududda profilaktika ishlarini kuchaytirishni taqozo etadi. Shunga qaramay, ushbu kasallikning oldini olish uchun muntazam nazorat, veterinariya-sanitariya qoidalariga rioya qilish va aholining gigiena madaniyatini oshirish zarur.

Profilaktik chora-tadbirlar orqali cistoserkozning oldini olish nafaqat hayvonlar salomatligini, balki insonlar sog'ligini ham himoya qilishda muhim omil hisoblanadi. Shuningdek, bu choralar go'sht mahsulotlarining xavfsizligi va sifatini ta'minlashda hal qiluvchi ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Erimov, S. F., Erimov, F. F., & Jumaniozova, J. M. (2024, November). QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI ARID IQLIM SHAROITIDA OTLAR GASTROFILYOZI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14222297>. In *International scientific and practical conference* (Vol. 1, No. 1, pp. 110-116).
2. Shakilov, U. N., Erimov, S. F., & O'ktamov, A. A. (2024, November). GASTROFILYOZ KESELLIGI QOZGAWTIWSHILARINA ANTIGELMINT DARI ONIMLERI TASIRI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14220032>. In *International scientific and practical conference* (Vol. 1, No. 1, pp. 84-88).
3. Farhodovich, E. S. (2024). OTLAR GASTROFILYOZI QO 'ZG'ATUVCHILARIGA EKOLOGIK OMILLAR TA'SIRI. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 56(5), 186-191.
4. Farhodovich, E. S. (2024). GASTROFILYOZ KASALLIGI QO'ZG'ATUVCHILARIGA ANTIGELMINT DORI VOSITALARI TA'SIRI. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 56(5), 181-185.
5. Erimov, S. F., & Erimov, F. F. va Djumaniozova, JM (2024). GASTROFILOZ OTLARNING XAVFLI ENTOMOSIK KASALLASI (EQUUS FERUS CABALLUS). *DUNYODA TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYA G'OYALARI*, 56(5), 174-178.
6. Erimov , S. ., Erimov , F., & Jumaniozova , J. . (2024). GASTROPHYLOSIS-HORSES (EQUUS FERUS CABALLUS) - HAVEN ENTOMOSIS. *Теоретические аспекты становления педагогических наук*, 3(19), 127–133. извлечено от <https://inlibrary.uz/index.php/tafps/article/view/51422>
7. Erimov, S., Erimov, F., & Jumaniozova, J. (2024). QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA QURG'OQ IQLIM SHARTLARIDA OTLARNING GASTROFILOZI. *TIBBIYO'T, FAN VA TA'LIM BO 'YICHA XALQARO KONFERENTSIYADA (1-jild, No10, 63-70-betlar)*.
8. Farkhodovich, E. S., & Arislanbek o'gli, A. I. (2023). Epizootology of orientobilgarciosis of sheep in the aralseebucht. *Intent Research Scientific Journal*, 2(10), 106-114.
9. EQUINE GASTEROPHILOSIS IN THE REPUBLIC OF KARAKALPAKSTAN UNDER ARID CLIMATE CONDITIONS. (2024). *INTERNATIONAL CONFERENCE ON MEDICINE, SCIENCE, AND EDUCATION*, 1(10), 63
10. <https://universalconference.us/universalconference/index.php/icmse/article/view/2924>

SIGIRLARDA MASTIT KASSALLIGI

T.A.Matekova., L.T.Amirova

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Nukus filiali